

gemeente Roosendaal
Gladheidbestrijdingsplan 2023-2024

Auteur : H. Janssen
Datum: 6 september 2023
Versie: 1.0

Inleiding

In Nederland is de gladheidbestrijding een verantwoordelijkheid van de wegbeheerders. Het gladheidbestrijdingsplan dat voor u ligt is bedoeld voor het grondgebied van de gemeente Roosendaal. In dit plan worden vastgelegd:

- Het doel
- Gestelde prioriteiten
- Afstemming met andere wegbeheerders
- Alarmeringsprocedure
- Extreme winterse omstandigheden
- Uitvoering
- Zoutkisten
- Tekort aan strooizout
- Milieuaspecten
- Voorlichting, communicatie en meldingen
- Bijlagen

Doel

Het door het team Beheer opgestelde gladheidbestrijdingsplan is bedoeld om hinder en schade ten gevolge van gladheid als gevolg van vorst, sneeuw en ijzel tijdens het komende winterseizoen zoveel mogelijk te voorkomen. Het is van belang de aanpak eenduidig en duidelijk voor de burgers uit te voeren. De nadruk ligt op het voorkomen van problemen door preventieve gladheidbestrijding.

Prioriteiten

Over de plaatsen waar wel of geen gladheid moet worden bestreden kan uitgebreid worden gediscussieerd. Het is altijd een afweging tussen de behoeften van de weggebruiker, de verantwoordelijkheid van de wegbeheerder, de schadelijke gevolgen van het strooizout en de kosten van de bestrijding.

De gladheidbestrijding is in de gemeente Roosendaal als volgt geprioriteerd:

1. Urgentie 1: - hoofdwegennet;
- wegen naar het ziekenhuis, de brandweer, de politiebureaus en het treinstation;
- doorgaande fietsroutes.
2. Urgentie 2: - busroutes van stad-, streek- en buurtbussen.
3. Urgentie 3: - wijkontsluitingswegen (elke woning binnen de bebouwde kom ligt op maximaal 500 meter van een gestrooide weg);
- wegen naar scholen en bejaardenhuizen;
- wegen op bedrijventerreinen;
- belangrijke parkeerterreinen zoals het Emile van Loonplein.
4. Urgentie 4: - belangrijke voetgangersoversteekplaatsen
- bushaltes
- parkeerplaatsen en trottoirs bij openbare gebouwen en winkelcentra

De invulling van deze urgentieniveaus is op de bijgevoegde overzichtstekeningen nader uitgewerkt.

Tijdens het winterseizoen wordt er zoveel mogelijk voor gezorgd dat de wegen genoemd onder de punten 1, 2 en 3 berijdbaar blijven. Deze wegen worden op een zo efficiënt mogelijke manier gestrooid, zowel bij opvrizend vocht als bij winterse neerslag. Dat wil zeggen dat volgorde van de te strooien wegen niet af hangt van de urgentie. Bij extreme winterse omstandigheden worden eerste urgentie 1 en 2 berijdbaar gemaakt. Daarna volgen de wegen die vallen onder urgentie 3.

De locaties onder punt 4 worden alleen gestrooid/geborsteld gedurende normale werktijden en voor zover voldoende materieel en personeel beschikbaar is.

Gladheidbestrijding op overige wegen geschiedt alleen bij langdurige gladheid en tijdens normale werktijden. Hierover wordt vooraf overlegd tussen de gemeente en Saver NV.

Afstemming met andere wegbeheerders

Met de gladheidbestrijders van buurgemeenten, provincie en Rijkswaterstaat zijn afspraken gemaakt, zodat de weggebruiker op de gemeentegrens niet plotseling en onverwacht van een gestrooid weggedeelte op een niet gestrooid, glad weggedeelte komt. Dit zou een onverwachte gevaarlijke situatie op kunnen leveren.

Alarmeringsprocedure

Bij dreigende gladheid wordt de dienstdoende opzichter (gladheidscoördinator) van Saver NV gewaarschuwd via een melding van Rijkswaterstaat, de weersdienst en/of een melding van de hulpdiensten. De opzichter (gladheidscoördinator) van Saver NV beslist aan de hand van de hem ter beschikking staande gegevens of overgegaan wordt tot bestrijding van de gladheid. Door deze procedure kan Saver NV zeer vaak preventief in plaats van curatief strooien. Preventief strooien is dat er vooraf wordt gestrooid, zodat het niet glad wordt bij bijvoorbeeld opvriezende vocht. Curatief strooien houdt in dat er gestrooid wordt tijdens bijvoorbeeld sneeuwval en ijzel. De politie wordt van de strooiacties op de hoogte gebracht door Saver NV. Saver NV doet verslag van haar beslissingen en acties in een logboek, zodat de gemeente zich als wegbeheerder kan verantwoorden.

Er kunnen ook buiten kantoortijd meldingen van gladheid binnen komen op het meldingsnummer 140165. Als er een melding binnen komt bij het callcenter en Saver NV niet is uitgerukt om te strooien, dan wordt de officier van dienst gewaarschuwd. Hij/zij bespreekt met de dienstdoende opzichter van Saver NV de melding en maken samen de afweging tussen niet strooien, plaatselijk strooien of volledig uitrukken. De gemeente is verantwoordelijk voor de uiteindelijke beslissing.

Extreme winterse omstandigheden

Bij winterse neerslag, zoals sneeuw en ijzel, neemt de gemeente de regie over van Saver. De gemeente beschikt over een calamiteiten-gladheidsteam dat in actie komt bij extreme winterse weersomstandigheden. Dit team bestaat uit de Ambtenaar van Dienst, de beleidsmedewerkers voor gladheidbestrijding, de dienstdoende communicatiemedewerker en de dienstdoende opzichter van Saver.

Als bij extreme weersomstandigheden blijkt dat wegen en paden in urgentie 1 t/m 4 niet sneeuw- en ijsvrij gemaakt kunnen worden, bespreekt dit team de gewenste aanpak en communicatie. Om ook daadwerkelijk in te kunnen grijpen zijn er vanuit team Openbare Werken in de winterperiode voor calamiteiten (zoals meer dan 10cm sneeuw op één dag, zware ijzel enzovoort) ook buiten reguliere werktijden vijftien mensen inzetbaar om daar waar nodig werkzaamheden uit te voeren. Bij deze werkzaamheden kunnen dan ook borstelmachines en gemotoriseerde sneeuwschuiven worden ingezet.

Uitvoering

Voor de gemeente Roosendaal beschikt Saver NV over 6 grote strooiers voor de wegen en 6 kleinere strooiers voor de fietspaden. Bestrijdingsploegen zijn vanaf 1 november 2023 tot en met 31 maart 2024 geconsigneerd ten behoeve van de gladheidbestrijding conform de geldende CAO voor wat betreft het personeel van Saver NV.

Indien de weersomstandigheden daartoe aanleiding geven kan zowel de startdatum als de einddatum van de consignatieperiode gewijzigd worden. De beleidsmedewerkers beslissen hierover, na overleg met Saver NV.

Het aantal strooiers is nodig om de gemiddelde rijtijd per route te beperken tot 2 uur. De rijtijd is altijd afhankelijk van de weersgesteldheid. De landelijke richtlijnen geven een maximale gemiddelde rijtijd aan van 1 tot 2 uur (CROW Publicatie 353). Inclusief de alarmeringstijd van maximaal 3 kwartier komt de totale gemiddelde tijdsduur voor een route op 2u en 45 min. De alarmeringstijd is de periode tussen het besluit tot actie en het daadwerkelijk uitrijden van de strooiwagens. Deze alarmeringstijd is vooral van belang bij curatief strooien.

Als dooimiddel wordt steenzout gebruikt. De strooiers zijn afgesteld op een minimaal benodigde hoeveelheid per m² wegdek. In de praktijk betekent dit 7 tot 20 gram per m². De te strooien hoeveelheden zijn afhankelijk van de soort gladheid (condensatie, ijsel, sneeuw). De strooiers van Saver NV zijn uitgevoerd met de hierna genoemde technieken.

- **Natstrooien**
De strooiers zijn uitgerust met de mogelijkheid om nat te strooien. Dit heeft als belangrijkste voordeel dat er met minder zout gestrooid kan worden.
Natstrooien geeft:
 - sneller resultaat
 - geeft minder verwaaiing naar de berm
 - blijft beter op het wegdek aanwezig.Dit geeft niet alleen een besparing in dooimiddel maar geeft ook minder belasting voor het milieu en beschadiging van het openbaar groen in de bermen.
- **Sneeuwschuiven**
Bij sneeuwval worden alle strooiers voorzien van een schuifblad (ploeg). Hiermee wordt de sneeuw van de rijbaan afgeschoven. Bij schuifwerkzaamheden kunnen de strooiers echter minder hard rijden dan bij een preventieve actie
- **Borstel**
Bij sneeuwval kunnen 2 kleine strooiwagens voorzien worden van een borstel. Hiermee wordt de sneeuw van de rijbaan geborsteld. Dit heeft als voordeel dat ook bij elementenverhardingen met oneffenheden de sneeuw goed verwijderd kan worden.
- **Routebegeleiding m.b.v. gps (Autologic)**
Voorafgaand aan het strooiseizoen worden alle strooiroutes met bijbehorende instellingen eenmalig digitaal vastgelegd.
Gedurende de strooiwerkzaamheden past Autologic (navigatiesysteem voor strooiers) automatisch de strooiinstellingen aan. Tijdens de strooiactie worden onder andere dosering, strooibreedte en strooi patroon op basis van GPS-coördinaten automatisch bediend. Dit zonder tussenkomst van de chauffeur.
Uiteraard kan de chauffeur tijdens de strooi route ingrijpen en de automatische instellingen "overrulen". Bij het eerstvolgende verstelpunt neemt het systeem het weer over.

- Routeregistratie m.b.v. gps (Winterlogic Pro)

Om een duidelijke registratie te krijgen van wat er waar en wanneer gestrooid wordt zijn de strooiers voorzien van een Winterlogic module. Dit systeem registreert de daadwerkelijk gereden route, tijd, datum, strooibreedte en instelling van de strooier in grammen zout per m².

Deze manier van registreren is van belang om afwijkingen en het effect van de gladheidbestrijding goed te kunnen beoordelen.

Bijkomend voordeel voor de gemeente Roosendaal is de controlemogelijkheid op Saver NV. In het gladheidbestrijdingsproces vervult Saver NV de uitvoerende rol van aannemer. Om als gemeente grip te houden op de werkzaamheden zijn de geregistreerde strooiwerkzaamheden een goede basis voor de managementrapportage. Aan het eind van het strooiseizoen wordt op basis van de registratie en de opgedane ervaringen geëvalueerd.

Tot slot is de registratie essentieel bij het beoordelen van klachten en aansprakelijkstellingen.

Zoutkisten

Voor de jongere en oudere gebruikers van de openbare ruimte is gladheid extra gevaarlijk. Bij scholen, senioren-complexen en winkelcentra kan de betreffende beheerder daarom, indien gewenst, kosteloos een zoutkist aanvragen. Een zoutkist is gevuld met 400 kilo strooizout en is afgesloten met een slot. De beheerder heeft de sleutel van de zoutkist zodat hij of zij kan strooien bij gladheid, op zowel eigen terrein als openbaar gebied. In totaal worden er circa 155 zoutkisten geplaatst.

Ook ondernemers(verenigingen) van de diverse winkelcentra, huisartsen en apothekers worden verzocht om te participeren in de gladheidbestrijding op de voetpaden rondom hun locaties. De gemeente stelt hiervoor zoutkisten, handstrooiers en sneeuwschuiven ter beschikking.

Tekort aan strooizout

Een grote calamiteit die zich een aantal jaar geleden heeft voorgedaan is een langdurig landelijk tekort aan dooimiddel. Een landelijk zouttekort betekent dat er meer zout nodig is voor de strooiwerkzaamheden dan dat de zoutleveranciers kunnen leveren.

Bij een tekort aan dooimiddel wordt eerst de handmatige werkzaamheden t.b.v. urgentie 4 geschrapt. Als het tekort aanhoudt wordt ook urgentie 3 en indien nodig urgentie 2 geschrapt. Wat overblijft is de calamiteitsroute, bestaande uit alle wegen welke genoemd zijn onder urgentie 1. Deze route kan eventueel met een zand/zout mengsel gestrooid worden ten einde deze wegen berijdbaar te houden. Naast het schrappen van wegen wordt ook de hoeveelheid dooimiddel per m² geminimaliseerd en wordt de strooi breedte verkleind.

Milieuaspecten

De gemeente heeft als wegbeheerder de zorgplicht voor een goede en veilige staat van de weg. Om dit te bereiken moet in geval van gladheid een gladheidbestrijding worden uitgevoerd. Dit geschiedt met wegzout' (natriumchloride NaCl). Dit is een zout (steen/vacuüm of zeezout) met een wisselende korrelgrootte waardoor een optimaal effect wordt bereikt. Voor Magnesium en calciumchloride wordt niet gekozen omdat dit dooimiddel slechter is voor het milieu.

Voor de beplanting is het zout in kleine hoeveelheden onschadelijk, bij overmatig strooien is het schadelijk. Er wordt rekening gehouden met de soort beplanting nabij wegen die gestrooid worden. Door het gebruik van autologic, wordt de strooi breedte automatisch aangepast.

Het zout heeft een corroderende werking op metalen (lichtmasten, straatmeubilair en voertuigen).

Op de wegen heeft het zout geen nadelig effect, de witte uitslag verdwijnt weer na enkele regenbuien.

Het zout heeft ook geen nadelig effect op de riolering en de reiniging van huishoudelijk afvalwater. Via het 'gemengde rioolstelsel' komt het grootste gedeelte van het zout terecht in de waterzuivering bij Rilland-Bath waar het uiteindelijk wordt teruggevoerd in de Westerschelde. Bij 'gescheiden riolering' komt het terecht op het oppervlaktewater waar een sterke verdunning plaatsvindt. De invloed op het chloride-iongehalte van grond- en oppervlaktewater is verwaarloosbaar.

Milieukundig moet het gebruik van strooizout zo veel mogelijk beperkt worden. Overtollig wegzout komt de flora en fauna niet ten goede.

Er wordt de exact benodigde hoeveelheid zout op exact de juiste plaats gestrooid. De mogelijkheid tot natstrooien biedt een aanzienlijke besparing in benodigd strooizout per m². Het zout blijft beter op de weg plakken en er vindt geen verwaaiing plaats. Nat zout geeft ook een snellere dooiwerking. Deze efficiëntietoename geeft een besparing in zout en daarmee ook een besparing voor het milieu.

Voorlichting, communicatie en meldingen

Het Gladheidbestrijdingsplan 2023 – 2024 is vanaf 1 november 2023 te vinden op de website www.roosendaal.nl/gladheid

De gemeente houdt de inwoners actief op de hoogte over de te verwachten gladheid en welke werkzaamheden worden uitgevoerd. Ook worden tips gegeven aan inwoners wat zij zelf kunnen doen in de winterperiode. Bij (verwachte) winterse neerslag (sneeuw, ijzel) wordt via twitter en facebook actief gecommuniceerd over de strooiwerkzaamheden, het verloop daarvan en wat inwoners zelf kunnen doen. In geval van extreme winterse neerslag kan er een beroep worden gedaan op perspiket en wordt in overleg actief gecommuniceerd. Een communicatieadviseur maakt in dit geval deel uit van een gladheidsteam.

Voor meldingen over gladheid is Saver tijdens kantooruren (op werkdagen tussen 8.00u t/m 16.30u) bereikbaar op telefoonnummer 0165-597777. Buiten kantooruren is de gemeente telefonisch bereikbaar op nummer 140165, waarbij er regelingen zijn getroffen om direct de uitvoering van gladheidbestrijding op te kunnen starten of om de uitvoering bij te sturen.

Wat kunnen bewoners doen

Uiteraard blijft het bij winterse omstandigheden van groot belang extra op te letten in het verkeer. Pas waar nodig de snelheid aan. De gemeente zal zich inspannen om de wegen begaanbaar te houden, maar gezamenlijk bereiken we meer. Als iedereen de stoep vóór de eigen woning sneeuw- en ijsvrij houdt, of die van uw buurvrouw die wat minder goed ter been is, blijven woonwijken meer begaanbaar voor voetgangers. De gemeente geeft geen strooizout aan haar inwoners. Strooizout is verkrijgbaar bij de meeste bouwmarkten. Zo komen we gezamenlijk op een prettige en veilige manier de winter door.

